

ABSTRACT

În prezent, legislația românească nu conține precizări vizând tratamentul judiciar al situației de supraîndatorare a simplilor particulari care, îndatorați fiind, nu-și mai pot plăti datoriile din cauza conjuncturilor nefavorabile.

În condițiile unei economii de piață, orientată către consum, investițiile personale și consumul se bazează din ce în ce mai mult pe credit, care se contractează la bănci, societăți de leasing, societăți de credite ipotecare, societăți de credite de consum ori prin cumpărări în rate sau pe credit. Multiplicarea și amplificarea creditelor contractate de un simplu particular poate duce, ca și în cazul comercianților, la crize financiare de supraîndatorare.

Falimentul personal presupune lichidarea activelor debitorului falimentar și o perioadă în care acesta este privat de anumite drepturi, cum ar fi ocuparea unei funcții de conducere, posibilitatea de a avea un cont bancar, cea de a lua împrumuturi. Scopul declarării falimentului este cel de a obține ștergerea datoriilor care nu pot fi acoperite din cauza situației în care se află debitorul după o anumită perioadă și șansa unui nou început - așa-numitul *fresh start*. Procedura nu se adresează celor care pot plăti, ci celor care nu o mai pot face și s-au supraîndatorat, celor care nu mai sunt solvabili.

Lucrarea de față prezintă aspecte legate de insolvența persoanelor fizice în state membre ale Uniunii Europene, respectiv tipurile de proceduri și condiții pentru declararea stării de faliment personal.

În acest sens, deschiderea procedurii insolvenței pune sub protecție debitorul insolvent față de urmărirea individuală ale creditorilor interesați în recuperarea creanțelor lor și îl pune la adăpost față de executarea silită.

De asemenea, adoptarea unei legi cadru privind insolvența persoanelor fizice, precum și valorificarea rolului instanțelor de judecată și a expertizei practicienilor în insolvență, reprezintă un pas important și necesar pentru protecția drepturilor acestora în virtutea respectării textelor constituționale și prevederilor dreptului comunitar.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

CUPRINS

CAP I. INTRODUCERE	3
CAP.II. PREZENTAREA PROCEDURILOR DE INSOLVENȚĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN STATE MEMBRE UE	5
BELGIA	5
MAREA BRITANIE	5
OLANDA	8
SPANIA	11
SUEDIA	14
ESTONIA	18
LETONIA	18
LITUANIA	21
GERMANIA	21
IRLANDA	24
CONCLUZII	25

CAP I. INTRODUCERE

Conform opiniilor practicienilor în insolvență și nu numai, România are nevoie de o lege a falimentului persoanelor fizice, ca măsură de protecție împotriva executărilor silite.

O astfel de lege ar permite românilor care nu-și mai pot plăti datoriile la bănci, din cauza crizei economice actuale, să intre sub protecția tribunalului. Băncile nu vor mai putea astfel să îi execute silit, iar datoriile vor putea fi reeșalonate pe o perioadă de câțiva ani.

Falimentul personal reprezintă o idee conformă spiritului american – potrivit căruia - ai dreptul să greșesti fără consecințe extreme, fapt ce îți permite să o iei de la început.

În Europa a existat de-a lungul timpului un stigmat asupra falimentelor personale. Persoanele juridice au dreptul să încerce și să greșească, în timp ce persoanele fizice vor purta toată viața povara datoriilor și vor răspunde cu toate veniturile viitoare pentru datorii.

Regulamentul CE nr.1346/2000 se aplică procedurilor colective din domeniul insolvenței în cadrul cărora centrul principalelor interese ale debitorului este situat într-un stat membru al Uniunii Europene. Acest Regulament se referă și la insolvența simplilor particulari. În alin.(9) din Preambul se arată că: „Prezentul regulament ar trebui să se aplice procedurilor de insolvență, indiferent dacă debitorul este o persoană fizică sau o persoană juridică, un comerciant sau o persoană particulară.” Astfel, pentru a nu mai exista posibilitatea unor interpretări diferite se prevede *expressis verbis* că Regulamentul se aplică și persoanelor fizice „particulari”, deci indiferent dacă au sau nu calitatea de „profesionist”, în sensul art. 3 din Noul Cod civil român.

La nivelul Uniunii Europene, prima țară care a introdus o astfel de lege a fost Danemarca - în 1984 - după care au urmat Franța, Germania, Austria, Belgia, Marea Britanie, Olanda, Italia și Spania. Dintre noile state membre, Cehia, Estonia și Letonia, Lituania dispun de un cadru legislativ similar.

Se impune reglementarea și în țara noastră a unei proceduri de insolvență pentru persoanele fizice. Majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene, precum și SUA au o astfel de procedură, care s-a dovedit a fi utilă.

Supraîndatorarea particularilor, imposibilitatea acestora de a-și achita la zi creditele contractate pot genera tulburări chiar și în activitatea bancară. Instituțiile de credit trebuie să aibă o lichiditate ridicată, în caz contrar există riscul producerii unor dificultăți financiare și în alte sectoare economice importante.

România nu are deocamdată un cadru legal similar. În acest sens, la Senat a fost depus, încă din anul 2011, un proiect de lege a falimentului persoanelor fizice, urmând să fie supus dezbaterii și la Camera Deputaților în calitate de cameră decizională. Astfel, o persoană care nu-și mai poate plăti ratele pentru un credit va putea, în cazul în care legea va fi adoptată, să ceară instanței de judecată să fie declarată în stare de insolvență¹.

De asemenea, falimentul personal poate corecta greșelile celor care au dat credite în stil "hit and run" doar pentru a încasa un comision. Falimentul personal poate forța băncile să fie mult mai atente la standardele de creditare.

Desigur, există mult loc pentru abuz, iar aceste detalii trebuie stipulate în lege. În tratarea falimentului personal trebuie abordate mai multe aspecte:

¹ <http://opinii.juridice.ro/63282/proiectul-legii-privind-insolventa-persoanelor-fizice.html>

- reabilitarea debitorului;
- obligația de restructurare a datoriei în condițiile unei legi și nu a unei negocieri cu banca.

Pentru România, falimentul personal ar fi util pentru că ar acorda drepturi în plus consumatorilor.

Astfel, persoanele fizice care sunt datoare la bănci ar putea solicita instanței falimentul personal, respectiv restructurarea datoriilor, precum și ca numele lor să fie șters din toate registrele care fac referire la restanțieri.

De asemenea, ar proteja persoanele fizice de modalitățile, nu tocmai plăcute și legale, ale societăților bancare, de a-și recupera împrumuturile.

Concret, legea privind falimentul persoanelor fizice se referă la debitorii, persoane fizice, care se află în stare de insolvență declarată de instanță și are drept scop acoperirea creanțelor pe care le-au înregistrat. Această lege este practic, o adaptare românească a legilor din acest domeniu, din Statele Unite ale Americii sau Germania.

Ca și în cazul insolvenței declarate a persoanele juridice, legea prevede propunerea unui plan de reorganizare pentru acoperirea creanțelor, ce va fi implementat de debitor sub supravegherea administratorului judiciar și sub controlul judiciar periodic al instanței.

În cazul falimentului personal, bunurile debitorului vor fi lichidate în vederea acoperirii datoriilor sale. Debitorul, care cu bună credință, a cerut sau a acceptat deschiderea procedurii insolvenței va putea fi descărcat total sau parțial de datoriile anterioare sau ulterioare deschiderii procedurii, dacă bunurile sale sunt insuficiente pentru plata întregii mase credale și dacă instanța i-a acordat, în condițiile legii, beneficiul scuzabilității.

Debitorul de bună credință care, fie prin planul de reeșalonare, fie prin plata anticipată, a acoperit un minim de 75% din valoarea totală a creanțelor acceptate în lista creditorilor, va beneficia de închiderea anticipată a procedurii și de ștergerea din toate registrele de publicitate și evidențele publice a consecințelor juridice ale insolvenței.

"Debitorul de rea-credință și debitorul fraudulos vor putea fi sancționați, în condițiile prezentei legi, odată cu închiderea procedurii, precum și pentru bancruta frauduloasă, cu interdicții și decăderi profesionale. Dreptul de abitație va putea fi acordat de instanță unui astfel de debitor numai în condiții excepționale, când debitorul sau familia acestuia ar putea fi supus unui pericol grav în caz de evacuare și numai limitat la o perioadă de maxim trei luni de la data vânzării locuinței", conform art.2 alin.4 din proiectul de lege.

În caz de faliment personal, nu vor mai fi calculate dobânzi și penalități.

Procedura insolvenței persoanelor fizice se va declanșa la cererea debitorului care, odată cu solicitarea, va recunoaște cu bună -credință că se află în stare de insolvență. Potrivit legii, procedura insolvenței poate fi deschisă și la cererea creditorului care deține o creanță certă, lichidă și exigibilă contra debitorului și care probează cu înscrisuri, că debitorul se află în stare de insolvență și că într-o perioadă de maximum 30 de zile de la data exigibilității creanței a încercat cu bună-credință reglementarea amiabilă sau executarea silită a debitorului, iar aceste demersuri au rămas fără rezultat.

Din punct de vedere al dreptului comparat trebuie reținut faptul că instituția falimentului personal este clar reglementată, ajungându-se până la înghețarea creditelor sau a sumelor datorate, fără penalități și dobânzi mărite.

În cele ce urmează vom prezenta aspecte legate de insolvența persoanelor fizice în state membre ale Uniunii Europene.

CAP. II PREZENTAREA PROCEDURILOR DE INSOLVENȚĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN STATE MEMBRE U.E.

BELGIA

Art.8 din Legea ipotecară prevede: „Bunurile debitorului servesc drept garanție comună pentru creditorii acestuia, iar prețul bunurilor respective va fi distribuit între aceștia în mod echitabil, cu excepția cazului în care anumiți creditori sunt îndreptățiți în mod legal să fie plătiți în mod prioritar.”

Insolvența implică faptul că un debitor nu este capabil să-și achite datoriile pe care le are față de creditorul/creditorii său/săi. Pentru a garanta faptul că obligațiile debitorului față de creditorii acestuia nu sunt anulate, există proceduri legale care permit creditorului să obțină plata totală sau parțială a creanțelor sale.

Cele mai importante proceduri de insolvență sunt administrarea judiciară, falimentul și concordatul cu creditorii.

Sistemul judiciar belgian face distincția între comercianți și necomercianți. Un comerciant este o persoană care desfășoară acte comerciale, acestea fiind activitatea sa ocupațională principală sau secundară. Principalul element referitor la actele comerciale este faptul că acestea sunt defășurate în vederea obținerii de profit. Doar comercianții pot solicita administrare judiciară și pot fi declarați în stare de faliment².

Procedura de faliment este reglementată de Legea din 8 august 1997 (*B.S.*, 28 octombrie 1997, *B.S.*, 7 februarie 2001), ca fiind un simplu mecanism de lichidare. Legea din 17 iulie 1997 (*B.S.*, 28 octombrie 1997, err., *B.S.*, 4 decembrie 1997) guvernează administrarea judiciară, ca fază preliminară falimentului. În timpul administrării judiciare, debitorul este protejat față de creditori și nicio persoană nu poate solicita declararea acestuia în stare de faliment.

Procedura concordatului este reglementată de Codul judiciar în cazul în care este vorba despre necomercianți. Orice persoană fizică având domiciliul în Belgia și care nu este comerciant poate solicita un concordat în cazul în care aceasta se află, în mod durabil, în incapacitate de a-și plăti datoriile și nu și-a exprimat intenția de a solicita declararea insolvenței (art.1675/2 alin. (1) C. jud.).

MAREA BRITANIE

În Regatul Unit, falimentul, în sens strict juridic, se referă doar la persoane fizice. Companiile și alte societăți intră în mod diferit în cadrul procedurilor de insolvență: de

²<http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2009&par2=11317> - Reglementarea instituției falimentului la nivelul statelor membre ale uniunii europene

lichidare și de administrare³. Cu toate acestea, termenul de faliment este adesea folosit atunci când se referă la companiile din mass-media și la modul general. Falimentul în Scoția este denumit în continuare sechestrare.

Cel ce se ocupă de cazurile de insolvență trebuie să fie un functionar public / funcționar delegat de instanță⁴ sau un practician în insolvență⁵.

Legislația specifică actuală, în Anglia și Țara Galilor, rezidă în mare parte în Legea insolvenței⁶ adoptată în 1986. Ca urmare a adoptării Legii societăților comerciale⁷ din 2002, un faliment în Marea Britanie nu durează mai mult de 12 luni și poate chiar mai puțin, în cazul în care funcționarul public desemnat în cauză prezintă în instanță un certificat din care să rezulte că investigațiile sale sunt complete.

De asemenea, în Marea Britanie, un aranjament voluntar individual (IVA) reprezintă o alternativă formală pentru persoanele fizice care doresc să evite falimentul. Aranjamentele contractuale voluntare au fost stabilite și reglementate de capitolul VIII din Legea privind insolvența din 1986 și constituie o propunere oficială de rambursare a datoriilor prezentată creditorilor debitorului printr-un judecător sindic/practician în insolvență.

De regulă, prin aceste aranjamente voluntare se au în vedere creanțele negarantate, lăsând drepturile creditorilor asigurate în mare parte neschimbate.

Un IVA este un aranjament contractual încheiat de persoane fizice cu creditorii și poate fi flexibil în funcție de veniturile obținute, plățile efectuate către terți sau o combinație a acestora. În acest proces, un debitor care dispune de suficienți bani rămași după plata creditorilor garantați și a cheltuielilor necesare, poate fi în măsură să încheie un aranjament voluntar individual. Tot în acest sens, debitorii cu probleme mai puțin grave ar putea prefera introducerea unui plan de gestionare a datoriilor.

Începând de la 1 aprilie 2004 au fost operate modificări considerabile ale legilor cu privire la faliment. Legea insolvenței a fost modificată pentru a oferi celor cu reale dificultăți financiare posibilitatea de a stinge datoriile lor. Pentru cei care au încercat, fără succes, rezolvarea problemelor lor financiare, legea le permite să adreseze cereri pentru declararea falimentului propriu și le dă posibilitatea să înceapă din nou o activitate comercială.

Modificări suplimentare, de asemenea, vizează faptul că nu există restricții mai dure pentru cei care au fost implicați anterior în faliment și cei care au trecut prin faliment cu implicații de ordin penal (faliment fraudulos). În cazul în care o persoană a fost anterior declarată în faliment, el / ea a fost descărcat de datorii în mod automat la data de 1 aprilie 2009.

3 http://en.wikipedia.org/wiki/Administration_%28insolvency%29

4 http://en.wikipedia.org/wiki/Official_Receiver

5 http://en.wikipedia.org/wiki/Insolvency_practitioner

6 http://en.wikipedia.org/wiki/Insolvency_Act_1986

7 http://en.wikipedia.org/wiki/Enterprise_Act_2002

O persoană în faliment poate solicita instanței o descărcare de gestiune la 5 ani de la data introducerii cererii de faliment; instanța poate refuza sau întârzia descărcarea de gestiune, sau să o acorde în condiții care necesită să se facă unele plăți din venitul acelei persoane fizice. O persoană poate fi scoasă de la faliment imediat, în cazul în care instanța anulează ordinul de faliment; în mod normal, aceasta se întâmplă atunci când datoriile (inclusiv orice taxe și cheltuieli pentru procedurile de faliment) au fost plătite în întregime sau în cazul în care ordinul de faliment a fost făcut din eroare.

Alternativ, dacă o persoană nu a reușit să-și respecte angajamentele în cadrul procedurilor de faliment, funcționarul public delegat sau practicianul în insolvență ar putea aplica în fața instanței pentru a întârzia descărcarea de gestiune de la faliment.

Ce se întâmplă cu activele în cazul declarării insolvenței

Există o limită de 3 ani pentru vânzarea activelor (fie de la data declarării falimentului sau de când funcționarul delegat / mandatarul a luat cunoștință de faliment). Mandatarul pentru faliment poate fi un delegat oficial, dar este mult mai probabil să fie un judecător sindic sau un practician în insolvență. Nu există nicio limită de timp pentru a se ocupa cu alte active sau alte proprietăți.

În cazul în care se crede că debitorul a adus prejudicii cu privire la starea de faliment, prin comportamentul lui iresponsabil sau imprudent, pot exista consecințe mai grave. Dacă ne aflăm în acest caz, funcționarul delegat poate aplica pentru o restricție privind ordinul de faliment, care poate fi prelungit între 2 și 15 ani, în plus față de durata normală de descărcare de gestiune.

Exemple de astfel de situații : imposibilitatea de a produce sau de a menține înregistrări; creanțele, ca rezultat al jocurilor de noroc; creanțele care au apărut ca urmare a unor conjuncturi riscante. În plus, costul pentru o persoană care dorește să depună cererea pentru faliment a crescut de la 460 la 510 £ (Lire sterline) la 1 aprilie 2008, iar în prezent este de 700 £ (Lire sterline).

Este de reținut faptul că, Anglia și Țara Galilor au cel mai prietenos și cel mai rapid proces al **falimentului personal** din Uniunea Europeană. Asta a creat o adevărată industrie a turismului falimentului personal⁸.

În Anglia **procesul durează mult mai puțin și este mai simplu**⁹ decât în celelalte țări. Debitorul depune o cerere la tribunal după ce completează două formulare în care își declară numele, domiciliul, veniturile și bunurile deținute, plătește o taxă de 700 de lire sterline și la prima înfățișare poate fi declarat falit. Bunurile (o parte din ele pot fi păstrate) sunt luate în custodie de către un administrator judiciar – în Anglia acesta este un funcționar de stat – sau de către un practician în insolvență și lichidate pentru a satisface creditorii.

În niciun caz de faliment locuința nu poate rămâne în proprietatea debitorului falimentar, aceasta este vândută pentru a permite creditorului să își recupereze din

8 http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1630890

9 <http://www.bis.gov.uk/insolvency/personal-insolvency/foreign-issues>

debit. Debitorul are șansa de a scăpa în 12 luni de datoriile care nu sunt acoperite din activele vândute și din plățile făcute în această perioadă.

Altfel spus, dacă cineva s-a îndatorat foarte mult cu un credit ipotecar și valoarea de piață a locuinței nu acoperă creditul – și sunt puține cazurile în care îl acoperă – nu va mai fi urmărit de către bancă după ce instanța îl va declara ca falit și apoi îl va elibera de datorii („discharge” – în proiectul de **lege a insolvenței persoanelor fizice** din România termenul folosit este „faliment scuzabil”).

Debitorul insolvent trebuie să fie de bună credință și să coopereze cu administratorul judiciar. Altfel, dacă minte în declarații, ascunde active sau nu cooperează, acesta poate rămâne în starea de faliment pentru mulți ani, perioadă în care nu are acces la credit și nu poate conduce afaceri.

Procedura falimentului personal se bazează foarte mult pe buna-credință a debitorului și toate declarațiile și acțiunile întreprinse sunt pe propria răspundere.

Pentru ca un cetățean european să își declare insolvența în Anglia, acesta trebuie să aibă centrul de interes principal (centre of main interests – **COMI**) pe teritoriul britanic. **COMI** se declară ca atare la autoritățile locale de către cetățeanul european. Asta înseamnă cel puțin un domiciliu în Anglia, dar și un loc de muncă, o afacere sau studii în derulare. Înainte de depunerea petiției, dacă singura legătură cu Anglia este domiciliul, atunci debitorul trebuie să fi locuit la această adresă cel puțin șase luni.

Potrivit [site-ului oficial al Serviciului de insolvență](#)¹⁰, este posibil și ca petiția să fie depusă direct la Înalta Curte, însă judecătorul ar putea fi mai reticent în acest caz. Domiciliul poate să fie și la locuința unui prieten, membru al familiei etc. [Regulamentul 1346/2000](#)¹¹, care reglementează **regimul insolvenței la nivel european**, permite debitorilor care își declară insolvența în altă țară să obțină recunoașterea acesteia în țara de domiciliu (cu excepția Danemarcei). Totuși, creditorii au dreptul de a se îndrepta în instanță împotriva debitorului.

Debitorii supraîndatorați din țări precum Irlanda și chiar Germania sau Austria – unde procedurile sunt mai greoaie - vin în Anglia să își declare **falimentul personal**.

În anul 2011 s-au înregistrat în Anglia și Țara Galilor 120.000 de insolvențe personale din care 41.800 de falimente personale, [potrivit datelor oficiale](#)¹², iar în 2012 (în primul trimestru) au fost declarate 28.700 de insolvențe din care 9.100 de falimente.

Registrul individual al insolvenței, care permite efectuarea acestor căutări online, ține evidența persoanelor care se află în **procedura insolvenței** (în orice formă ar fi ea: **faliment personal**, aranjament voluntar individual sau sub protecția unui ordin de relaxare a poverii datoriei) sau care au ieșit dintr-o astfel de procedură în ultimele trei luni.

OLANDA

Procedura de faliment este reglementată de Codul Falimentului ("Faillissementswet"). Codul acoperă trei proceduri juridice distincte. Prima este cea de faliment ("Faillissement"). Obiectivul acesteia este de lichidare a activelor companiei. Insolvența se aplică atât în cazul persoanelor fizice, cât și pentru companii.

¹⁰ <http://www.bis.gov.uk/insolvency/personal-insolvency/foreign-issues>

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:160:0001:0018:EN:PDF>

¹² <http://www.insolvencydirect.bis.gov.uk/otherinformation/statistics/201202/index.htm>

A doua procedură juridică prevăzută în Codul Falimentului este "*Surseance*". *Surseance* se aplică numai pentru companii. Scopul său este de a ajunge la un acord cu creditorii societății.

Al treilea tip de procedură este "*Schuldsanering*". Această procedură este concepută numai pentru persoane fizice.

Legea falimentului recunoaște trei tipuri diferite de proceduri de insolvență judiciare: falimentul, moratoriul și restructurarea datoriilor.

De asemenea, toate cele trei tipuri de insolvență sunt incluse în Addenda A, B și C la Regulamentul CE în materie de insolvență nr.1346/2000.

Tipuri de faliment

În caz de faliment, debitorul (antreprenor sau persoană privată) trebuie să fie în situația în care el a încetat să efectueze plăți (în conformitate cu art.1 din Legea falimentului (BA)).

În caz de moratoriu, trebuie să prevadă că debitorul nu va fi capabil să-și continue plata datoriilor sale (art.214 Legea falimentului). Acțiunile în moratoriu sunt rezervate pentru antreprenori/societăți.

În caz de restructurare a datoriilor pentru persoane fizice, se aplică art.284 din Legea falimentului, și anume:

- fie poate fi prevăzut că în mod rezonabil persoana nu va putea să-și continue plata datoriilor sale,
- sau persoana se află în situația de a înceta să facă plăți.

Obiective

Singurul obiectiv al procedurilor de faliment este de lichidare a capitalurilor proprii disponibile pentru a le distribui în rândul creditorilor.

Procedura de moratoriu are drept obiectiv restructurarea/reorganizarea, mai degrabă decât lichidarea, în scopul de a preveni aceasta din urmă.

Acțiunea de restructurare a datoriilor în instanță are un dublu obiectiv: de lichidare din capitalul social disponibil și de restructurare a poverii datoriei.

Condițiile pentru fiecare dintre aceste proceduri

- Falimentul: debitorul trebuie să fie în situația în care el a încetat efectuarea plăților. Acest lucru înseamnă că există cel puțin o creanță datorată și o cerere de sprijin (art.6 din Legea falimentului). Legea falimentului nu are nevoie de nici o procedură (judiciară sau extrajudiciară) de pregătire. Instanța de judecată impune, totuși, o acțiune bine întemeiată.

- În cazul moratoriului: debitorul trebuie să prevadă că el nu va fi capabil să continue plata datoriilor, datorită incapacității de plată (art.214 din Legea falimentului).

- Există mai multe criterii care se aplică regimului de restructurare a datoriilor: înainte de aplicarea regimului juridic de restructurare a datoriilor, legea impune urmărirea obligatorie a unei faze extrajudiciare. Din aceste motive trebuie emisă o declarație model de către municipalitate, care să evidențieze faptul că au existat încercări de a ajunge la o soluționare pe cale amiabilă.

Dacă aceste încercări au fost în zadar, de asemenea, trebuie să fie relevate. Prevederea datoriei de asistență la nivel local sprijină această așa-numită fază amiabilă.

De asemenea, se aplică atunci când se aplică restructurarea datoriilor:

1. nu există o posibilitate de rambursare a creditelor;

2. debitorul trebuie să anexeze o declarație tip cu cererea de restructurare, completată de către municipalitate și semnată de el personal și trebuie să prezinte, de asemenea, o cerere completată în fața instanței, așa cum este descris în art.285 din Legea falimentului;

3. datoriile trebuie să fi apărut sau să fi rămas neplătite cu bună-credință. Curtea va interpreta acest criteriu de la caz la caz. Datoriile cu privire la fapte penale nu sunt considerate ca fiind apărute cu bună-credință. În conformitate cu jurisprudența Curții Supreme de Justiție și a politicii judiciare, este important să nu existe încercări de a dezavantaja creditorii. De asemenea, este important ca datoriile apărute sau rămase neplătite să fie foarte recente și să nu fie posibilă rambursarea parțială.

- Falimentul este deschis atât persoanelor fizice, cât și societăților de administrare.

- Moratoriul nu se acordă pentru o persoană fizică ce nu practică o profesie independentă sau de afaceri și nici pentru un asigurator.

- Restructurarea datoriilor este deschisă doar persoanelor fizice. În principiu, aceasta înseamnă că toate persoanele private pot depune o cerere, la fel ca acele societăți care nu sunt conduse sub forma unei persoane juridice, cum ar fi un om de afaceri.

- Falimentul poate fi solicitat de către debitor însuși (declarație proprie), de către un creditor sau de către Ministerul Public, din motive de interes public.

- Debitorul însuși poate aplica pentru moratoriu cu condiția ca acesta să fie o persoană juridică. Creditorii pot aplica, prin urmare, pentru moratoriu.

- Persoana fizică care are povara datoriei, astfel încât nu există o posibilitate de rambursare și prezintă o cerere completă de reeșalonare a datoriei în fața instanței și care de altfel este de bună-credință în opinia instanței de judecată. Creditorii nu pot aplica, prin urmare, pentru cererea de reeșalonare a datoriei.

Grefa instanței trebuie să publice în Monitorul Oficial o serie de elemente-cheie, respectiv date cu privire la pronunțarea falimentului, moratoriu sau procedurilor de restructurare a datoriilor, atunci când acestea sunt deschise.

Printre altele aceasta implică numele și adresa completă a debitorului, precum și numele judecătorului care decide supravegherea și administratorul desemnat.

Instanța judecătorească va lua deciziile privind falimentul și regimul de restructurare a datoriilor, cum ar fi admiterea sau refuzul de procedură și de acordare de descărcare de gestiune în restructurarea datoriei, sau o taxă de faliment sau o posibilă încetare interimară de restructurare a datoriilor. Curtea poate respinge, de asemenea, receptorul sau administratorul în cazul în care acesta își neglijează obligațiile sale legale.

Un judecător este desemnat în calitate de supraveghetor și va lua numeroase decizii de gestionare și de supraveghere a societății pe durata procedurii. Pentru persoane fizice, receptorul sau administratorul supraveghează și își dă acordul pentru anumite tranzacții și decide asupra plângerilor formulate de părțile interesate.

De îndată ce instanța a deschis o procedură de insolvență, desemnează atât un judecător de supraveghere, cât și un administrator (de faliment) sau receptor (în moratoriu sau restructurarea datoriilor). Sarcinile de administrator și receptor sunt descrise după cum urmează în lege: supravegherea respectării de către debitor, cu obligațiile care decurg din lege, precum și de gestionare și de lichidare a afacerilor. Aceste sarcini se aplică indiferent dacă debitorul este o persoană privată sau o societate. În moratoriu, receptorul trebuie să efectueze gestionarea patrimoniului, împreună cu debitorul.

Un faliment este, uneori, declarat la inițiativa debitorului, dar acest lucru se face, în general, la inițiativa unui creditor. Dacă acest lucru este respins creditorul are dreptul de recurs. În numele creditorilor, administratorul poate anula anumite tranzacții juridice efectuate de către debitor până la un an înainte de faliment, care au dus la dezavantajarea creditorilor, de exemplu, o vânzare de bunuri de valoare mult sub valoarea de piață. Reuniunea de verificare oferă creditorilor șansa de a avea un cuvânt de spus. Creditorii pot depune o plângere cu privire la administrator la judecătorul de supraveghere (art.69 din Legea falimentului).

Obligația de efort în restructurarea datoriilor: debitorul care este admis la datorie ar trebui să depună un efort maxim pentru creditorii săi pentru o perioadă de trei ani, astfel încât să plătească cât mai mulți bani posibil. Timp de trei ani el va trebui să ramburseze creditorilor săi până la 95% din nivelul datoriilor.

Obligația de informare în faliment și restructurarea datoriilor: administratorul sau receptorul informează complet și exact despre tot ceea ce știe sau se poate înțelege că este important pentru completarea corectă a procedurii.

Un creditor nu poate face recurs împotriva hotărârii în care un debitor este admis la restructurarea datoriilor. El poate ridica problema în fața instanței pentru o reziliere intermediară (art. 350 din Legea falimentului), de exemplu, în cazul în care datoriile noi sunt suportate în perioada de restructurare a datoriilor sau în cazul în care există indicii că debitorul încearcă să își dezavantajeze creditorii săi.

El poate avea, de asemenea, un cuvânt de spus în cursul reuniunii de verificare, sau să înainteze o plângere cu privire la cursul de afaceri în fața judecătorului de supraveghere. De asemenea, este posibil ca, creditorii să facă recurs la hotărârea în care debitorul este prevăzut până la expirarea termenului de restructurare a datoriilor (art.355 din Legea falimentului).

Creditorul trebuie să respecte o hotărâre, chiar dacă acesta nu a fost implicată în acțiunea de restructurare a datoriei (art.358 din Legea falimentului).

SPANIA

Noua lege în materie de insolvență (*Legea 22/2003 din 9 iulie 2003*) prevede o procedură juridică unică pentru situațiile de criză cauzate de insolvabilitatea unui debitor.

Această procedură de insolvență se numeste "Concurso de acreedores" (adunarea/consiliul creditorilor)¹³. Un debitor este într-o situație de insolvență în cazul în care acesta nu-și poate îndeplini obligațiile sale în mod regulat.

"Concurso de acreedores" este singura procedură care se aplică, atât debitorilor civili, cât și comercianților, indiferent dacă aceștia sunt persoane fizice sau juridice. Scopul său principal este de a satisface pretențiile creditorilor pe cât posibil, cu toate că pentru a atinge acest obiectiv de evitare a insolvabilității legea încurajează soluții care permit companiei să continue în afaceri pentru a fi salvat.

Odată ce o procedură de insolvență a fost deschisă, există întotdeauna o fază inițială, în care se face un inventar al bunurilor debitorului și o listă a creditorilor, clasificate în mod corespunzător.

Odată ce inventarul, precum și lista de creditori au fost aprobate, există două soluții legale posibile:

- un acord între debitorul și creditorii săi, în principal constând dintr-o reducere a datoriei dar nu mai mult de 50% și / sau o extensie de timp nu mai mare de 5 ani;
- lichidarea, care implică vânzarea companiei sau a unor unități de producție, în scopul de a folosi veniturile pentru plata datoriilor acumulate în ordinea aprobată de instanță.

Condițiile pentru deschiderea procedurilor de insolvență

O condiție prealabilă subiectivă, în conformitate cu legislația spaniolă, este ca debitorul (persoană fizică sau juridică) să aibă personalitate juridică. Numai agențiile guvernamentale sau organizațiile non-profit sunt exceptate de la procedura insolvenței.

Condiția obiectivă este ca debitorul să fie într-o situație economică de insolvență, definită ca incapacitatea de a-și plăti datoriile sale, în mod regulat.

Procedura de insolvabilitate poate fi aplicată de către debitor, creditorii săi sau de actionarii răspunzători pentru datoriile societății debitorului. Procedurile de insolvență solicitate de către debitor sunt proceduri de voluntariat, în timp ce acelea deschise de către alte părți sunt proceduri obligatorii.

Debitorul are dreptul de a deschide o acțiune în instanță pentru a obține o hotărâre de insolvabilitate, numai o singură dată dacă a devenit insolvabil, dar, de asemenea, în prealabil, atunci când starea de insolvență este iminentă. Odată ce debitorul devine insolvabil de fapt, o cerere formală pentru deschiderea procedurilor de insolvență trebuie să se facă în termen de două luni. Cererea trebuie să fie însoțită de un raport juridic și financiar, un inventar al activelor, o listă de creditori și, în cazul în care debitorul este un comerciant, a conturilor anuale pentru ultimii trei ani.

¹³ <http://www.tuabogadodefensor.com/01ecd193e20c5350b/concursodeacreedores.html>

Judecătorul analizează documentele prezentate și, în cazul în care constată dovezi că debitorul este insolvabil sau pe cale de a deveni insolvabil, emite o decizie de insolvabilitate.

În cazul în care cererea de deschidere a procedurii de insolvență a fost făcută de către creditori, judecătorul acordă o audiere înaintea debitorului pentru a permite acestuia de a contesta cererea. În conformitate cu legislația spaniolă, existența unor evenimente externe (non-plată a anumitor creanțe sau ascunderea din active) constituie dovezi suficiente de insolvabilitate.

Debitorul poate contesta procedura de insolvență, fie pentru că el neagă aceste fapte sau pentru că el este cu adevărat solvabil. În cazul în care cererea nu este contestată, judecătorul deschide procedura de insolvență.

În conformitate cu legislația spaniolă privind insolvența și cu Regulamentul CE nr.1346/2000, judecătorul competent să judece cauza este judecător al instanței comerciale în jurisdicția căruia este situat sediul social principal al debitorului, care, în cazul persoanelor juridice se presupune a fi înregistrate la registrul de comerț. Schimbările de sediul social făcute în ultimele șase luni nu sunt considerate a fi valide.

În cazul în care se face o cerere pentru procedurile de insolvență care implică un debitor al cărui sediu principal se află în străinătate, judecătorul competent este judecătorul comercial în jurisdicția căruia firma debitorului este situată.

Decizia de a deschide o procedură de insolvență trebuie să fie publicată și înregistrată. Un anunț este publicat în Monitorul Oficial și, de asemenea, într-un ziar de mare circulație iar decizia se înregistrează în registrele civile și comerciale și în registrele privind bunurile debitorului, în care orice drepturi ale debitorului au fost înscrise.

Rolul diferiților participanți la fiecare tip de procedură de insolvență

Judecătorul coordonează procedura de insolvență. El deschide și închide procedura, se asigură că procedurile necesare formale sunt efectuate, supraveghează acțiunile întreprinse de către administratori și rezolvă orice dispute care apar în orice stadiu al procedurii.

Rolul administratorilor este unul complex. Ei trebuie să furnizeze informații și cooperează cu judecătorul, de asemenea, în timp ce reprezintă interesele generale ale tuturor creditorilor și supraveghează administrarea și vinderea bunurilor debitorului.

Odată ce hotărârea de insolvență a fost dată, creditorii au o lună în care să depună cererile lor, în scris, însoțite de documente justificative pentru fiecare cerere. Ei pot participa personal și în cadrul procedurii trebuie să facă acest lucru în mod oficial, printr-un avocat în instanță; cu toate acestea, ei pot depune cererile și să participe la adunarea creditorilor numită în scopul de a vota un aranjament al creditorilor fără a fi nevoie de asistență juridică și reprezentare de către un avocat.

Adunarea creditorilor este constituită în scopul de a propune un aranjament, odată ce inventarul și lista de creditori au fost aprobate. La reuniunea participă toți creditorii. Un cvorum de creditori care reprezintă cel puțin jumătate din creditori este necesar pentru ca reuniunea să fie convocată în mod valabil. Debitorul se reprezintă el însuși în cadrul procedurii și trebuie să asiste administratorii, atunci când este necesar să facă acest lucru.

Efectele deschiderii procedurii falimentului

După ce procedura de insolvență a fost deschisă, toate bunurile debitorului prezente și viitoare și drepturile bănești sunt luate în calcul. Deschiderea procedurii de insolvență este înregistrată în registrele în care aceste active și drepturi sunt introduse.

Pentru a preveni ca activele debitorului să fie eliminate, judecătorul poate suspenda fie puterea debitorului de a administra și a dispune de aceste active și să acorde aceste competențe administratorilor, fie îi permite debitorului să continue să-și exercite aceste puteri sub supravegherea administratorilor.

Afacerile debitorului sau activitatea sa profesională pot continua cu excepția cazului în care judecătorul decide închiderea lor, pe motiv că acestea vor duce la ruină financiară.

Măsuri care limitează drepturile fundamentale ale debitorului (de exemplu, interceptarea de corespondență, arest la domiciliu, etc) pot fi luate doar dacă este necesar pentru a atinge un obiectiv care este indispensabil, și nu trebuie să fi continuat decât dacă este strict necesar.

Toate creanțele existente, înainte de deschiderea procedurii, trebuie valorificate. Creditorii trebuie să depună cererile lor, astfel încât acestea să poată fi recunoscute și clasificate. Odată ce procedura a fost deschisă, creanțele creditorilor "încetează de a câștiga interes" cu excepția cazului în care sunt garantate printr-un gaj.

Orice acțiune în justiție referitoare la creanță trebuie să fie făcută în fața judecătorului responsabil de procedură. Cu toate acestea, acțiunea în justiție și procedura arbitrală inițiate anterior continuă până când o hotărâre este pronunțată. Această hotărâre judecătorească sau arbitrală poate fi pusă în aplicare doar prin intermediul procedurii de insolvență.

După ce procedura de insolvență a fost deschisă, executarea silită care implică activele și drepturile debitorului este suspendată.

SUEDIA

Insolvența este definită în Legea nr.672/1987 privind falimentul, drept imposibilitatea unei persoane de a-și plăti datoriile în mod corespunzător, această incapacitate nefiind temporară.

Persoanele aflate în imposibilitate de plată pot fi declarate în stare de faliment (*konkurs*), indiferent de natura acestora - persoane fizice sau juridice.

În Suedia, procedura falimentului se poate deschide, atât pentru companii, cât și pentru persoanele private. Un creditor sau societate comercială pot aplica pentru faliment. O persoană sau o societate în caz de faliment nu poate accesa activele sale, cu câteva excepții. Aceasta este o practică uzuală pentru companiile suedeze pentru a reduce datoriile lor prin declararea falimentului. Proprietarul sau un nou proprietar poate înființa o nouă societate prin cumpararea activelor importante, inclusiv numele de la vechea societate, care este lăsată în urmă cu datoriile sale.

Deschiderea formală a procedurii de faliment este rareori făcută pentru persoane fizice. Creditorii nu pot pretinde bani prin intermediul Agenției de punere în executare¹⁴.

Persoanele fizice care sunt cu adevărat în faliment își pot șterge datoriile lor în urma unui proces numit lichidare de creanță.

După depunerea unei cereri de declarare a falimentului personal ei primesc un plan de plată, prin care se angajează să plătească cât pot de mult din cuantumul datoriilor timp de cinci ani, după care toate datoriile restante sunt anulate. Această procedură a fost introdusă în 2006. Înainte de aceasta, toate datoriile rămăneau pe durata de viață a unei persoane.

Soluții alternative înainte ca insolvența să fie declarată definitivă

Atât societățile comerciale, cât și persoanele fizice pot încheia în mod benevol acorduri cu creditorii în vederea reducerii datoriilor.

Persoanele fizice pot solicita restructurarea datoriei (*skuldsanering*) în temeiul Legii nr.548/2006 privind restructurarea datoriilor. Condițiile sunt următoarele: persoana trebuie să aibă reședința în Suedia, trebuie să aibă datorii atât de mari încât este exclusă posibilitatea ca aceasta să-și poată achita datoriile în viitorul apropiat și restructurarea datoriei este soluția necesară.

Condițiile pentru inițierea fiecărui tip de procedură de insolvență

Debitorul (persoană fizică sau juridică) aflat în imposibilitate de plată, și anume debitorul care se află în incapacitate de a-și plăti datoriile în mod corespunzător, fără ca această incapacitate să fie temporară, poate fi declarat în stare de faliment.

Cererea privind declararea falimentului se depune la instanța pe a cărei rază teritorială domiciliază debitorul, iar în cazul unei societăți, la instanța pe a cărei rază teritorială se află sediul debitorului. Cererea poate fi depusă de către debitor sau de către creditor. Instanța hotărăște cu privire la faliment și numește un administrator judiciar. Hotărârea referitoare la faliment trebuie publicată în Monitorul Oficial (*Post-och Inrikes Tidningar*) și în unul sau mai multe ziare cu circulație în regiunea respectivă.

Rolul diferiților participanți în fiecare tip de proceduri

Instanța

Falimentul reprezintă o procedură judiciară. Instanța este cea care hotărăște declanșarea sau încetarea procedurii de faliment. De asemenea, instanța pronunță unele hotărâri pe parcursul procedurii.

¹⁴<http://www.kronofogden.se/omkronofogden/allmantomkronofogden/paandrasprakinothetlanguages/engelska.4.7856a2b411550b99fb7800086559.html>

Administratorul judiciar

Administratorul judiciar desemnat în mod oficial administrează masa credală care face obiectul procedurii de faliment. Acesta trebuie să ia în considerare drepturile comune ale creditorilor și trebuie să lichideze masa credală cât mai repede posibil. Creditorului îi revine sarcina de a lua în administrare proprietatea debitorului, de a vinde activele și de a repartiza cotele din masa credală între creditorii în ordinea de preferință prevăzută de lege.

Biroul de supraveghere

Biroul de supraveghere (*Tillsynsmyndigheten*) care este parte componentă a autorității de executare (*Kronofogdemyndigheten*) supraveghează modul de administrare a activelor.

Persoana aflată în stare de faliment

Persoanei în stare de faliment (directorilor, în cazul unei societăți) îi revine obligația legală de a colabora cu administratorul judiciar, cu instanțele judecătorești și cu biroul de supraveghere și de a le furniza informații. Persoana în stare de faliment este obligată să declare în fața instanței, sub prestare de jurământ, că declarația sa cu privire la situația sa financiară este corectă. După pronunțarea hotărârii referitoare la faliment și înainte ca persoana în stare de faliment să fi făcut declarația sub prestare de jurământ în fața instanței, aceasta nu poate părăsi țara fără autorizare din partea instanței.

Creditorii

Drepturile comune ale creditorilor trebuie protejate de către administratorul judiciar. În chestiuni importante, administratorul judiciar poate audia creditorii care au un interes special, iar creditorii pot fi citați să se prezinte în fața instanței pentru declarații sub prestație de jurământ. Legea falimentului nr.672/1987 prevede norme detaliate cu privire la drepturile creditorilor în cadrul procedurii.

Efectele inițierii procedurilor de insolvență

Toate activele creditorului sunt incluse în masa credală și trebuie utilizate cât mai repede pentru plata datoriilor. Cu toate acestea, o persoană fizică declarată în stare de faliment poate să-și păstreze anumite bunuri personale care, în temeiul normelor privind sechestrul în cadrul procedurii de executare a datoriei, nu pot fi confiscate.

Persoana aflată în stare de faliment nu poate dispune de un bun care face parte din masa credală. În consecință, aceasta nu poate încheia acorduri sau, de exemplu, nu poate vinde bunurile ori plăti creanțe care fac parte din masa credală. De îndată ce s-a pronunțat hotărârea privind declararea falimentului, bunul imobil care face parte din masa credală nu poate fi pus sub sechestrul, cu excepția cazului în care bunul a fost gajat drept garanție pentru o anumită creanță.

Art. 21 și 22 din Regulamentul CE nr. 1346/2000

Articolele în cauză se referă la publicarea hotărârilor privind inițierea procedurilor de insolvență și înregistrarea hotărârii, în ambele cazuri în alt stat membru. În cazul în care s-a pronunțat o hotărâre cu privire la desfășurarea procedurilor principale de insolvență într-un alt stat membru, iar debitorul are sediu social în Suedia, hotărârea trebuie notificată Biroului suedez de înregistrare a societăților comerciale (*Bolagsverket*).

Există și alte cazuri în care o astfel de notificare este obligatorie. Biroul de înregistrare a societăților comerciale va publica hotărârea în Monitorul Oficial.

Biroul de înregistrare a societăților comerciale notifică, de asemenea, agenții publici menționați la art.22 din Regulamentul CE nr.1346/2000.

În Suedia, înregistrarea obligatorie menționată la art.22 alin.(2) din Regulamentul CE nr.1346/2000 reprezintă responsabilitatea administratorului judiciar ori a administratorului care se ocupă de reorganizare, după caz.

Normele specifice pentru diferite categorii de creanțe

Compensarea creanțelor

Persoana care are o creanță împotriva debitorului o poate compensa în schimbul unei creanțe pe care debitorul o are împotriva sa, dacă datoriile sunt de același tip (de exemplu, ambele sunt creanțe pecuniare) și cu condiția ca datoria creditorului să fie datată anterior hotărârii privind falimentul.

Restructurarea debitelor

O persoană fizică ale cărei datorii sunt atât de mari încât nu va fi în stare să își achite datoriile în viitorul apropiat poate solicita restructurarea datoriei. O cerință suplimentară este ca aprobarea restructurării datoriei să fie adecvată din perspectiva situației personale și financiare a debitorului.

Restructurarea datoriei înseamnă că datoriile din masa credală sunt reduse sau eliminate în întregime. Cererile privind restructurarea datoriei se depun la autoritatea de executare. Tuturor creditorilor afectați prin cererea de restructurare a datoriei trebuie să li se ofere posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere cu privire la propunere. Hotărârea privind restructurarea datoriei va prevedea partea din datorie pe care debitorul trebuie să o plătească. De asemenea, va prevedea un plan de eșalonare a plăților pe o durată care, în mod normal, este de cinci ani.

În cadrul planului de eșalonare a plăților, debitorul ale cărui datorii au fost restructurate trebuie să se întrețină din suma minimă de subzistență. În cazul în care debitorul nu dispune de un venit care depășește suma minimă de subzistență, acesta nu trebuie să plătească nimic; acest lucru are loc în aproximativ o treime din cazuri.

ESTONIA

Dispozițiile referitoare la declararea falimentului pentru un debitor care este o persoană fizică (capitolul 11 din Legea falimentului¹⁵), au fost implementate în Estonia începând cu 2004.

Modificările aduse legii falimentului au intrat în vigoare în ianuarie 2010. Aceste dispoziții se referă la debitorii care sunt persoane fizice, care, în anumite circumstanțe permit deschiderea procedurii de ștergere a datoriilor în cazul în care debitorul este insolvabil și activele sale sunt insuficiente pentru a acoperi costurile procedurilor de faliment.

Până în prezent se aplica principiul "ești destul de bogat pentru a intra în faliment?". În cazul în care deschiderea procedurilor de faliment a avut loc înainte de declararea falimentului era imposibil pentru un debitor persoană fizică de a se implica în cadrul procedurii de ștergere a datoriilor.

Ca urmare a unui amendament la Legea falimentului, principiul predominant în procedura de faliment că ștergerea datoriilor poate fi efectuată numai în cazul unor persoane fizice care au active care sunt cel puțin suficiente pentru desfășurarea procedurilor de faliment va fi abandonat. O cerere pentru începerea procedurilor poate fi depusă de către debitor care este o persoană fizică după o cerere depusă de către creditor sau până la prima adunare generală a creditorilor sau în timpul procedurilor de faliment atunci când instanța începe procedurile de faliment. Astfel, este posibil ca debitorul să depună o cerere în aproape orice moment (atât înainte cât și după declarația de faliment). O parte pozitivă la procedurile de stingere a obligațiilor aplicabile până acum a fost motivația persoanelor de a se ocupa de datoria lor și a depune o cerere de faliment destul de devreme.

Cu toate acestea, procedura aplicabilă până în ianuarie 2010 a inclus un inconvenient, ca o persoană care nu mai are active îi lipsește motivația să depună eforturi pentru un nou început.

LETONIA

Înainte de noua lege privind insolvența din 2008, o persoană fizică nu putea să ia măsuri de precauție pentru a răspunde unei situații de faliment¹⁶.

Regimul de insolvență este similar cu cel de *Aranjament Voluntar Individual* (IVA), care există și în Marea Britanie pentru persoane fizice, care permite ca debitorii, pentru a obține protecția unei instanțe judecătorești, să încheie aranjamente cu creditorii lor. De exemplu, noua procedură de insolvență pentru persoane fizice oferă unei persoane posibilitatea de reînnoire a solvabilității persoanei pentru a fi eliberat de pasive, având în vedere interesele creditorului lor. În această privință, procedura de insolvență pentru persoanele fizice prevede că toate proprietățile celor în cauză sunt

15 <http://www.legaltext.ee/text/en/X1033K6.htm>15 - Bankruptcy Act

16 <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=gmail&attid=0.1&thid=126b3097a69d22a8&mt=application%2Fpdf&url=https%3A%2F%2Fmail.google.com%2Fmail%2Fui%3D2%26ik%3D14f09678de%26view%3Datt%26th%3D126b3097a69d22a8%26attid%3D0.1%26disp%3Datt%26zw&sig=AHIEtbRL9hR-IP-7leGuapvNgejmZ-78gA&pli=1>

alocate pentru decontarea cheltuielilor de procedură și reuniune a creanțelor creditorilor.

Noua lege prevede, de asemenea, o protecție mai mare pentru angajați care sunt considerați a fi o categorie specială pentru creditorii. În această privință pragul general pentru o cerere de insolvență stabilit la 1000 lats (aprox.1422 Euro) nu se aplică pentru angajați. Un angajat este în măsură să prezinte o cerere de insolvență împotriva angajatorului, în cazul în care angajatorul nu a plătit salariul, alte despăgubiri cuvenite sau asigurările sociale obligatorii timp de două luni de la data scadenței.

În conformitate cu art. 151 din noua lege, persoanele fizice pot depune cereri de insolvență în cazul în care acestea nu sunt în măsură de a rambursa datorii care depășesc cincizeci de salarii minime lunare (8000 LVL /11383 Euro) după 1 ianuarie 2008). Aceștia pot prezenta, de asemenea, o cerere în cazul în care nu sunt în măsură să-și achite datoriile în termen de un an care, împreună, să depășească 100 de salarii minime lunare (16 000 LVL /22765 Euro) după 1 ianuarie 2008). Conform noii legi, se poate da un avertisment pentru debitor (în prezent două avertismente sunt obligatorii) solicitând să plătească datoria. În avertisment va trebui să se indice posibilele consecințe ale depunerii unei cereri de insolvență.

Procedura de insolvență pentru persoane fizice nu este disponibilă dacă motivul pentru insolvență a persoanei se datorează relei intenții sau neglijenței grave în timpul celor trei ani înainte de aplicarea măsurilor propuse de insolvență. Ca atare, "falimentele malware" nu sunt reglementate de noile dispoziții, care în plus nu precizează criteriile de determinare a intenției sau neglijenței grave. Aceste aspecte sunt în întregime la puterea discreționară a instanței.

În continuare există o limitare la depunerea unei cereri de insolvență de către o persoană fizică prin faptul că acestea trebuie să-și poată permite să plătească pentru punerea în aplicare a procedurii, respectiv instanța și costurile aferente. Art.184 și 185 din Legea insolvențelor precizează costurile necesare pentru solicitant care includ taxa de administrator și costurile aferente.

În acest sens, legea prevede faptul că, cererea trebuie să includă elemente de probă din partea solicitantului care să ateste că persoana în cauză dispune de fonduri suficiente pentru acoperirea cheltuielilor de judecată. În plus, procedura de insolvență nu poate fi aplicată pentru persoanele care au înregistrat beneficii, sau care au fost declarate insolvente în ultimii 5 ani.

Insolvența. Procedura de aplicare.

Cererile pot fi depuse personal de către persoane fizice. Cererea trebuie să cuprindă planul de vânzare a activelor persoanei fizice, spre satisfacerea creanțelor creditorilor. Planul trebuie să indice toți creditorii, calculul costurilor procedurii de insolvență, lista activelor persoanei și venitul lunar, o estimare a perioadei de faliment, procedura și activele care urmează să fie lichidate pentru a acoperi creanțele creditorilor și cheltuielile de judecată.

Aceasta trebuie să arate, de asemenea, planul de vânzare a activelor, precum și procedura pentru satisfacerea creanțelor creditorilor și calculul sumelor lunare de plătit

la fiecare creditor. Solicitantul trebuie să furnizeze informații complete cu privire la sursele de fonduri în timpul procedurii de insolvență și acest lucru trebuie să se constate în planul de insolvență prezentat. De exemplu, în cazul în care solicitantul intenționează să stabilească pasivele existente printr-un împrumut de consolidare, împrumutul trebuie să fie prezentat în planul de insolvență.

În cazul în care instanța respinge planul de insolvență, procedura de insolvență pentru o persoană fizică nu poate progresa, iar creditorii au dreptul de a reevalua pasivele care urmează să fie lichidate de către persoana fizică.

Prin urmare, planurile de insolvență trebuie să fie calculate foarte atent pentru a se asigura de succes în fața unei instanțe.

La depunerea cererii de insolvență în fața instanței, executarea hotărârilor judecătorești este suspendată cu referire la colectarea datoriilor. Creditorii garantați nu pot solicita vânzarea bunului ipotecat de persoana fizică și persoana fizică nu poate vinde pasivele noi cu excepția cazului în care acestea sunt indicate în planul de insolvență prezentat. În plus, în timpul procedurii de insolvență pentru persoanele fizice, creșterea de dobânzi de întârziere, penalități contractuale și alte sancțiuni financiare similare sunt înghețate.

Statutul persoanei fizice după procedura de insolvență

Odată ce procedurile de insolvență au început, persoana fizică nu poate fără acordul administratorului (practician în insolvență în caz de faliment) să înstrăineze, ipotecheze, doneze pentru a-și micșora activele. Cu toate acestea, în cazul în care activul nu are o valoare în plus față de un salariu minim lunar, persoana fizică poate înstrăina, gratuit, fără a-și micșora aceste active fără acordul administratorului, întrucât prin aceasta, nu-și poate face situația financiară și mai rea sau nu poate conduce la afectarea interesele creditorilor.

Practic, o dată ce aceste proceduri au început, persoana fizică este în măsură să utilizeze astfel de active în funcție de cerințele personale – condiții de viață, de muncă, etc.

În timpul procedurii de insolvență pentru persoanele fizice, persoanele în sine pot gestiona activele lor cu condiția ca acestea să facă acest lucru în cadrul constrângerilor impuse de Legea de insolvență. În plus, pot contesta, de asemenea, tranzacțiile juridice pe care și le-au asumat. De asemenea, se aplică protecția instanței de judecată pentru încălcarea oricăror drepturi civile, sau a altor interese legale într-o perioadă de prescripție legală de aproximativ 10 de ani.

Situația de insolvabilitate a persoanei fizice poate fi rezolvată prin soluționarea pe cale amiabilă, cu creditorii, sau prin faliment. În cazul în care soluționarea amiabilă nu este posibilă, procedura de faliment are drept scop satisfacerea creanțelor creditorilor cât mai complet posibil, în funcție de mijloacele disponibile ale persoanei fizice și oferirea unei soluții prin care toate obligațiile față de creditori pot fi anulate pe o perioadă de 7 ani (cu excepția cazului în care instanța impune o perioadă mai scurtă).

În general, în cazul în care persoana fizică a respectat planul de insolvență aprobat de către instanță și a achitat cheltuielile legate de procedură, atunci, după 7 ani, restul de datorii către creditori sunt anulate.

LITUANIA

Lituania a primit asistență tehnică din partea FMI pentru a formula o nouă **lege a insolvenței**, care să includă și noua categorie a **falimentului personal**. O delegație FMI a fost la Vilnius în mai 2010 și a ajutat guvernul lituanian să redacteze proiectul de lege, absolut necesar în condiții de criză financiară.

În martie 2011, proiectul de lege a fost elaborat și [aprobat de guvernul de la Vilnius](#), iar în mai 2012 a fost votat în Parlament și [a intrat în vigoare la 1 martie 2013](#).

Conform legii, persoanele fizice cu o datorie de peste 5.800 de euro vor putea intra în insolvență, situație în care se vor afla pe o perioadă de până la 5 ani după care vor fi considerați reabilitați financiar. Perioada, în care aceștia ar putea fi obligați să facă și anumite plăți din venitul disponibil, în cazul în care există unul, a fost redusă la 5 ani la cererea FMI, pentru că autoritățile de la Vilnius voiau la început să fie de 10 ani, în timp ce Fondul recomandă o perioadă de 3-6 ani.

*Legea falimentului persoanelor fizice*¹⁷ se aplică și pentru contractele de credit în derulare, astfel că cei cu împrumuturi mai vechi vor putea beneficia de prevederile ei, acesta fiind unul dintre cele două aspecte ce i-au nemulțumit pe bancheri, alături de lipsa clară a unor prevederi privind îndatorarea responsabilă.

Înainte ca Parlamentul să adopte legea insolvenței persoanelor fizice, lituanienii mergeau în Marea Britanie sau în Letonia să își declare falimentul.

Printr-o [hotărâre a Curții de Apel lituaniene](#)¹⁸ se arată că falimentele personale declarate în alte jurisdicții se vor aplica și pe teritoriul Lituaniei și asupra activelor și creditorilor din această țară, chiar dacă din legislația internă lipsea posibilitatea falimentului personal.

GERMANIA

În dreptul german procedura insolvenței, *Insolvenzverordnung*, se aplică, atât asupra patrimoniului persoanelor juridice cât și asupra patrimoniului persoanelor fizice, chiar și atunci când acestea din urmă nu desfășoară o activitate comercială. În cazul persoanelor fizice, procedura insolvenței conduce la „nou-început” din punct de vedere economic, un așa-numit „fresh start”, debitorul va fi absolvit de toate creanțele care nu au putut fi achitate în cursul procedurii insolvenței.

Insolvența persoanei fizice este reglementată, atât în *Involvenzverordnung*, legea cu caracter general, cât și în legea cu caracter special, *Verbraucherinsolvenz*, respectiv insolvența consumatorului. Aceasta din urmă lege se aplică tuturor persoanelor fizice care nu desfășoară nicio activitate comercială sau acelor persoane care desfășoară doar ocazional o activitate comercială.

Prin urmare, persoanelor juridice, asociațiilor fără personalitate juridică și comercianților persoane fizice li se va aplica legea generală. De remarcat este faptul

¹⁷ <http://www.sulijapartners.com/2013-03-01-natural-persons-bankruptcy>

¹⁸ http://www.lawin.com/files/lawin_publication_bankruptcy_of_a_natural_person_in_lithuania_march_2012_001.pdf

că, aplicându-i-se comerciantului persoană fizică legea generală, acesta are posibilitatea de a parcurge procedura reorganizării judiciare.

Legea germană a insolvenței consumatorului prevede în mod expres persoanele care au acces la această procedură. Astfel, potrivit art.304 (Verbraucherinsolvenz), legea se aplică persoanelor fizice care nu desfășoară o activitate comercială la data formulării cererii de deschidere a procedurii insolvenței și care nu au desfășurat niciodată o astfel de activitate. În situația în care debitorul a desfășurat anterior formulării cererii de deschidere a procedurii insolvenței o activitate comercială, lui i se vor aplica dispozițiile legii insolvenței consumatorului dacă are mai puțin de 20 de creditori și dacă nu există nicio pretenție cu privire la plata drepturilor salariale sau a altor drepturi născute în baza raporturilor de muncă. În caz contrar, dacă nu sunt îndeplinite aceste condiții, debitorul va fi obligat să parcurgă procedura prevăzută de legea generală, adică procedura aplicabilă societăților comerciale.

Noțiunea de „supra-îndatorare” o întâlnim și în legislația germană sub denumirea de „*Überschuldung*”, cauză de deschidere a procedurii insolvenței, alături de imposibilitatea de a achita datoriile bănești exigibile și iminenta imposibilitate de a achita datoriile bănești exigibile.

Art.19, alin.(2) din legea germană a insolvenței (Involvenzverordnung) definește noțiunea de supra-îndatorare ca fiind cea situație în care averea debitorului nu poate acoperi obligațiile pecuniare existente.

Prin urmare, supraîndatorarea reprezintă de fapt insolvabilitatea, adică starea de dezechilibru financiar a patrimoniului unui debitor care se caracterizează prin aceea că valoarea elementelor de pasiv este mai mare decât aceea a elementelor de activ.

Legislația germană face o distincție în ceea ce privește cererea debitorului de deschidere a procedurii insolvenței și cea a creditorului, în sensul că în funcție de persoana care solicită deschiderea procedurii, se vor aplica proceduri distincte.

Unul dintre principalele scopuri ale legii insolvenței consumatorului este acela de a degreva instanțele judecătorești. Datorită acestui motiv, tranzacția între debitor și creditor primează.

În cazul în care cererea de deschidere a procedurii insolvenței aparține debitorului, procedura insolvenței se împarte în trei etape, cu mențiunea că trecerea la următoarea etapă are loc doar în situația în care în etapa anterioară nu s-a ajuns la o finalitate în sensul acceptării unui plan privind plata datoriilor.

Cele trei etape ale procedurii insolvenței consumatorului, când cererea de deschidere a procedurii aparține debitorului, sunt: *tranzacția extrajudiciară*, *tranzacția judiciară* și *procedura insolvenței simplificată*.

Prima etapă, cea a tranzacției extrajudiciare nu este prevăzută în mod expres în legea insolvenței consumatorului însă ea rezultă din cerințele pe care debitorul trebuie să le îndeplinească pentru a putea introduce cererea de deschidere a procedurii.

Potrivit art. 305 alin.(1), pct.1 din Legea insolvenței consumatorului, cererea de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către debitor este admisibilă doar în situația în care acesta a încercat să ajungă la o înțelegere cu creditorii săi, propunându-le un plan cuprinzând modalitatea de stingere a datoriilor.

În situația în care creditorii nu acceptă planul propus de către debitor, atunci se va trece la următoarea etapă, cea a tranzacției judiciare.

Doar în cazul în care o tranzacție extrajudiciară a eșuat, debitorul va avea dreptul de a solicita parcurgerea procedurii tranzacției judiciare. În cadrul acestei proceduri, instanța de judecată va trimite către creditorii debitorului cererea acestuia de deschidere a procedurii insolvenței și planul cuprinzând modalitatea de stingere a datoriilor. În termen de o lună creditorii vor trebui să-și exprime poziția cu privire la

planul propus de către debitor. Dacă creditorii nu își exprimă poziția în termen de o lună, planul se consideră acceptat tacit. În cazul în care urmare a unei acceptări tacite, în condițiile indicate, se atinge o majoritate de 50%+1 a creditorilor și a cuantumului creanțelor, instanța de judecată va putea suplini consimțământul celorlalți creditori care s-au opus planului. Pe toată durata procedurii tranzacției judiciare care nu poate depăși 3 luni, procedura insolvenței se suspendă.

În cazul în care în cadrul tranzacției judiciare nu a fost obținută majoritatea cerută pentru adoptarea planului, procedura insolvenței se va relua și se va încheia în cadrul procedurii simplificate

Efectele deschiderii procedurii de insolvență

În dreptul german, regula constă în aceea că debitorul pierde dreptul de dispoziție și de administrare cu privire la patrimoniul său, iar aceste drepturi vor fi exercitate de către o persoană independentă, practicianul în insolvență, desemnat de către instanța de judecată.

Excepția o constituie păstrarea de către debitor a dreptului de administrare. Premisa pentru ca debitorul să poată să-și păstreze dreptul de administrare a patrimoniului este ca el să fi solicitat acest drept prin chiar cererea de deschidere a procedurii insolvenței.

Prin instituirea unei astfel de condiții, legiuitorul german a urmărit responsabilizarea debitorului pentru ca acesta să solicite, din timp, deschiderea procedurii insolvenței. Ulterior deschiderii procedurii insolvenței, în lipsa unei cereri prin care se solicită păstrarea dreptului de administrare, debitorul nu va mai avea posibilitatea de a-și administra patrimoniul.

Potrivit legislației germane, în situația în care cererea de deschidere a procedurii insolvenței aparține creditorului, înainte ca instanța să se pronunțe cu privire la aceasta îl va întreba pe debitor dacă, în situația în care s-ar dispune intrarea în insolvență, acesta dorește să păstreze dreptul de administrare. Opțiunea debitorului în vederea administrării patrimoniului nu este suficientă pentru ca acesta să păstreze dreptul de administrare, ci, este necesar consimțământul creditorului în acest sens.

De asemenea, până la data deschiderii procedurii insolvenței, creditorul are posibilitatea de a revoca consimțământul acordat cu privire la administrarea patrimoniului de către debitor. Odată pronunțată sentința de deschidere a procedurii insolvenței, creditorul nu mai poate reveni și nu-și mai poate revoca consimțământul în ceea ce privește dreptul debitorului de a-și administra averea.

Potrivit art. 271 din legea germană a insolvenței, Insolvenzordnung, pe parcursul procedurii insolvenței, Adunarea creditorilor are posibilitatea ca la prima adunare să decidă ca debitorul să-și recapete dreptul de administrare dacă acesta i-a fost ridicat prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței.

De asemenea, Adunarea creditorilor are posibilitatea de a decide, oricând ridicarea dreptului de administrare al debitorului.

Aceste drepturi de care dispune Adunarea creditorilor sunt cunoscute în doctrina germană sub denumirea de autonomie a creditorilor.

Instanța de judecată, din proprie inițiativă, sau la cererea unuia sau a mai multor creditori poate să dispună, motivat, ridicarea dreptului de administrare al debitorului.

Potrivit legislației germane, chiar și în situația în care debitorul își păstrează dreptul de administrare, instanța judecătorească va desemna un curator care va îndeplini în parte atribuțiile practicianului în insolvență. Astfel, curatorul va supraveghea modul în care debitorul își desfășoară activitatea și își administrează patrimoniul.

În vederea îndeplinirii acestei atribuții, curatorul este îndreptățit să intre în sediul unde debitorul își desfășoară activitatea și să realizeze individual investigații, are dreptul de a-i solicita debitorului documentele contabile, precum și alte documente și înregistrări legate de desfășurarea activității, iar debitorul are obligația de a-i da curatorului informațiile pe care acesta le solicită.

O altă atribuție importantă a curatorului, pe lângă cea referitoare la supravegherea activității debitorului, se referă la informarea instanței și a creditorilor. Informarea instanței și a creditorilor privește, atât o informare cu caracter general privind activitatea curentă desfășurată de către debitor, cât și obligația curatorului de a informa de îndată instanța și creditorii dacă continuarea administrării de către debitor a patrimoniului său poate prejudicia pe creditorii. În situația în care curatorul nu informează din timp pe creditorii cu privire la acest din urmă aspect, atunci acesta va răspunde pentru prejudiciile suferite de către creditorii.

Alte atribuții ale curatorului se referă la preluarea declarațiilor de creanță, verificarea acestora și întocmirea tabelului de creanțe; distribuirea sumelor de bani rezultate fie în urma valorificării bunurilor din patrimoniul debitorului, fie în urma veniturilor obținute din desfășurarea activității; întocmirea planului de reorganizare și supravegherea respectării acestuia de către debitor.

IRLANDA

În prezent, Irlanda a adus modificări **legii insolvenței personale**, din moment ce procedura declarării falimentului era deosebit de greoaie și dura până la 12 ani. Astfel, irlandezii alegeau să meargă în Anglia sau Scoția să își declare falimentul, unde procedurile sunt mult mai simple și durează mai puțin.

Noua Lege a Insolvenței persoanelor fizice

La 24 ianuarie 2012, Departamentul de Justiție și Egalitate a publicat un Draft al proiectului de lege privind insolvență personală. Proiectul de lege a propus, printre altele, reducerea perioadei de faliment la 3 ani, 3 diferite mecanisme non-judiciare pentru stingerea datoriilor. Proiectul de lege complet urma să fie publicat până la sfârșitul lunii aprilie 2012.

La 29 iunie 2012, guvernul irlandez a publicat textul proiectului de lege¹⁹. Proiectul de lege prevede, printre altele:

- trei noi mecanisme non-judiciare de stingere a datoriei în cazul insolvenței personale, respectiv:
- informări privind reducerea datoriei;
- aranjamente privind decontarea datoriilor;
- aranjamente personale de insolvență.

De asemenea, noua lege a insolvenței personale aduce modificări semnificative Legii falimentului din 1988, inclusiv:

- scurtarea perioadei de faliment la 3 ani (extinsă la 8 cereri depuse la tribunal pe baza lipsei de cooperare sau ascunderii de bunuri;
- ridicarea pragului datoriilor pentru falimentul personal la 20.000 €;

¹⁹ <http://www.debtreliefnotice.com/guides/personal-insolvency-bill-2012/>

- costurile legate de deschiderea insolvenței pentru persoane fizice sunt stabilite de instanța de judecată, luând în considerare orice refuz nejustificat al debitorului de a accepta o propunere/măsură prin care debitorul ar intra într-unul dintre regimurile non-judiciare de insolvență cu caracter personal;

- abrogarea dispozițiilor referitoare la alte aranjamente supravegheate de instanță și
- extinderea perioadei pentru care operațiunile de pre-adjudecare frauduloase sau de subevaluare sunt declarate nule.

Legea Insolvenței personale a fost promulgată de către Președintele Republicii pe 26 decembrie 2012²⁰.

CONCLUZII

Extinderea procedurii insolvenței la persoanele fizice reprezintă o necesitate. Ar trebui căutate cu preeminență considerentele interne, rațiunile intrinseci societății noastre care conduc la adoptarea legii. Ar trebui prezumat că o asemenea lege este făcută pentru a marca o anumită evoluție legislativă bazată pe studiul situației de fapt create de normele precedente. Atunci când o lege „rupe tradiția” o face pentru a marca o evoluție internă, pentru a consacra observațiile și criticile aduse reglementării anterioare și pentru a satisface noile nevoi ale societății.

În prezent, noțiunea de „insolvență a comercianților” este depășită, iar definiția stării de insolvență văzută ca eșecul comerciantului trebuie să fie regândită.

Astfel, insolvența și insolvabilitatea nu vor mai fi privite exclusiv prin raportare la activitatea comercială desfășurată de către un comerciant persoană fizică sau juridică, ci și ca o stare de fapt care se întâlnește și în cazul persoanelor fizice, simpli particulari.

Această stare de fapt întâlnită și în cazul particularilor trebuie să fie reglementată pentru a primi protecția juridică corespunzătoare, atât în ceea ce-l privește pe debitor dar și în ceea ce îi privește pe creditorii.

Este illogic ca același fapt, încetarea de plăți, să aibă consecințe diferite după cum debitorul este comerciant sau necomerciant. În cazul deschiderii procedurii insolvenței asupra debitorului comerciant, natura civilă sau comercială a creanței nu prezintă niciun impediment pentru ca creditorii să se înscrie în tabelul creanțelor. Dacă se asimilează creditorii civili și cei comerciali, de ce să nu se asimileze și debitorii civili cu cei comerciali, de vreme ce ambii recurg la credite.

De asemenea, inexistența unei reglementări legale pentru debitorul necomerciant aflat în insolvență constituie o lipsă de protecție juridică și o discriminare, atât prin raportare la debitor, cât și prin raportare la creditorii acestuia. Este necesară protecția drepturilor și intereselor creditorilor deopotrivă și în raport cu debitorul civil ca și în raport cu debitorul comerciant.

Nu se justifică lăsarea debitorilor civili să-și administreze averea, având astfel posibilitatea să-și ascundă activul.

Așadar, necesitatea unei reglementări a eșecului necomercianților persoane fizice reprezintă o integrare firească în domeniul de aplicare a procedurii insolvenței a tuturor tipurilor de debitori, indiferent de calitatea acestora.

²⁰ <http://www.irisofigiul.ie/currentissues/lr010113-1.pdf>

BIBLIOGRAFIE

<http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2010&par2=11404> - Reglementări privind insolvența persoanelor fizice în state membre ale Uniunii Europene

<http://www.unpir.ro/phoenix/pdf/revista36.pdf>

<http://www.bakermckenzie.com/files/Publication/ed7bd346-aed6-4eae-8f0f-55977130ae8d/Presentation/PublicationAttachment/3712382f-1559-4da6-b3ab-60eced73737/BKZurichRestructuringGuideEME11.pdf>

<http://www.unpir.ro/phoenix/pdf/revista35.pdf>

http://en.wikipedia.org/wiki/Bankruptcy_in_the_Republic_of_Ireland#cite_note-66

http://www.citizensinformation.ie/en/justice/court_offices/office_of_the_official_assignee_in_bankruptcy.html

[http://www.courts.ie/Courts.ie/library3.nsf/%28WebFiles%29/F2836489E2B90DC880257782003D76DB/\\$FILE/Bankruptcy%20and%20the%20Official%20Assignee%20update%2013%20August%202010.pdf](http://www.courts.ie/Courts.ie/library3.nsf/%28WebFiles%29/F2836489E2B90DC880257782003D76DB/$FILE/Bankruptcy%20and%20the%20Official%20Assignee%20update%2013%20August%202010.pdf)